KUTSESTANDARD

Ämmaemand, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Ämmaemand, tase 6 kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja õppeprogrammide koostamise ja isikute kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Ämmaemand, tase 6	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Ämmaemand pakub tervishoiu filosoofiast tulenevat teenust. Ämmaemand juhendab, jälgib, hooldab ja nõustab naisi raseduse ja sünnituse ajal, sünnitusjärgsel perioodil ning günekoloogiliste probleemide lahendamisel; juhib sünnitusi omal vastutusel; hooldab ja jälgib vastsündinuid ja imikuid. Ta osaleb tervisekasvatuses ja pereplaneerimises üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil. Ämmaemand korraldab ämmaemandustegevust koostöös kolleegide, arstide, patsientide ja teiste meeskonna liikmetega. Ämmaemand täiendab elukestva õppe raames oma teadmisi, oskusi ja kvalifikatsiooni, osaledes kutsealastel täiendkoolitustel, edendades seeläbi isiklikku karjääri ja elukvaliteeti. Ämmaemandal on õigus iseseisvalt töötada nii ämmaemanda kui õena. Ämmaemanda kutsealal on kolm kutset: Ämmaemand, tase 6 esmane kutse. Esmase kutsega ämmaemand on läbinud kutsealase rakenduskõrghariduse õppekava ja saanud ettevalmistuse iseseisvaks töötamiseks ämmaemanda või õena. Ämmaemand, tase 6 on töökogemusega spetsialist. Ämmaemand, tase 7 on kogenud töötaja, kes juhendab nii üliõpilasi, teisi tervise valdkonna töötajaid kui ka kolleege ja viib läbi grupinõustamisi.
A.2 Tööosad
A.2.1 Tervisekasvatus ja pereplaneerimine 1. Tervisedenduses ja -kasvatuses osalemine. 2. Läbivaatuse teostamine. 3. Rasestumisvastaste meetodite selgitamine ja vahendite välja kirjutamine. A.2.2 Ämmaemandus raseduse puhul (raseda ja tugiisiku ettevalmistamine sünnituseks, sünnitusjärgseks perioodiks, vastsündinu hoolduseks, imetamiseks) 1. Raseduse tuvastamine. 2. Raseduse jälgimine. 3. Oletatava sünnitustähtaja arvutamine. 4. Vaginaalse läbivaatuse teostamine (vajadusel pelvimeetria kasutamine), tulemuste analüüsimine. 5. Läbivaatuse ja kõhupalpatsiooni teostamine. 6. Rasedusriskide hindamine ja selgitamine. 7. Sünnieelse diagnostika selgitamine. 8. Rasedusaegsete muutuste selgitamine. A.2.3 Ämmaemandus sünnituse puhul 1. Turvalise sünnituskeskkonna loomine ja tagamine.

2. Sünnituse jälgimine.
3. Sünnituse avanemisperioodi jälgimine ja sünnitaja abistamine.
4. Loote seisundi hindamine.
5. Valutustamine.
6. Vedeliku tasakaalu tagamine.
7. Riskide hindamine sünnitustegevuses ja/või loote seisundis.
8. Elupäästvate võtete kasutamine.
9. Sünnitaja ettevalmistamine sünnitusabi operatsioonideks.
10. Tegutsemine sünnitustegevuse kõrvalkallete korral.
11. Sünnituse väljutusperioodi kulu hindamine ja jälgimine ning sünnituse vastuvõtmine.
12. Emale ja lapsele turvalise keskkonna tagamine kiindumussuhte kujunemiseks.
13. Nabaväädi klemmimise ajastuse hindamine ja sulgemine.
14. Sünnituse platsentaarperioodi jälgimine ja hindamine ning platsenta manuaalne eemaldamine.
15. Verekaotuse ennetamine, hindamine ja ravi.
16. Sünnitusteede terviklikkuse hindamine ning vajadusel taastamine.

A.2.4 Sünnitusjärgne ämmaemandus

1. Ema ja lapse nahk-naha kontakti algatamine ja esmase imetamise toetamine.
2. Sünnitanu läbivaatuse teostamine.
3. Emaka involutsiooni hindamine.
4. Operatsioonijärgse patsiendi seisundi hindamine ja jälgimine.
5. Sünnitusjärgse taastumise, enesehoolduse, ohutunnuste ja pöördumisvajaduse ning -võimaluste selgitamine ja õpetamine.
6. Vastsündinu vajaduste mõistmise ja hindamise õpetamine.
7. Sünnitanule imetamise õpetamine ning abistamine.
8. Esmaabi osutamine.

A.2.5 Vastsündinu hooldus

1. Vastsündinule turvalise keskkonna tagamine.
2. Vastsündinu identifitseerimine ja sünni registreerimise tagamine.
3. Vastsündinu kohanemise jälgimine ja seisundi hindamine.
4. Vastsündinu esmase tualeti tegemine.
5. Vastsündinu läbivaatuse teostamine.
6. Vastsündinule esmaabi osutamine ja elustamisvõtete kasutamine.
7. Analüüside või uuringute tellimine või teostamine.
8. Vanemate juhendamine/õpetamine lapse kohanemise, hooldamise, kasvamise ja arengu osas.
9. Vanemate toetamine leinas.

A.2.6 Ämmaemandus naistehaiguste ja raseduse katkemise/katkestamise puhul

1. Naistehaiguste ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamise, leviku, põhjuste, kliiniliste tunnuste, kulu, diagnostika ja ravipõhimõtete selgitamine.
2. Emakasisese raseduse olemasolu hindamine.
3. Koolitamine seksuaalkäitumise ning rasestumisvastaste vahendite osas.
4. Naise seisundi hindamine raseduse katkemise/katkestamise järgselt, komplikatsioonide tuvastamine ning enesehoolduse ja abi võimaluste selgitamine.
5. Viljatusravi vajaduse hindamine.

A.2.7 Ämmaemandus/õendustoimingud

1. Vererõhu, kehatemperatuuri, pulsi, saturatsiooni mõõtmise vajaduse selgitamine ja teostamine.
2. Intramuskulaarsete, -venoossete, naha- aluste ja nahasiseste ravimite tegemise vajaduse selgitamine ja teostamine.
3. Erituselunditega seotud toimingute tegemise vajaduse selgitamine ja teostamine.
4. Fototeraapia tegemise vajaduse selgitamine ja teostamine.
5. Haavahoolduse teostamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Ämmaemand võib praktiseerida haiglates, nõuandlates, tervisekeskustes, muudes tervishoiu- ja haridusasutustes ning kodudes. Ämmaemanda töö võib toimuda ööpäevaringselt graafiku alusel.

A.4 Töövahendid
Ämmaemand kasutab oma töös meditsiinitehnikat, abi- ja kaitsevahendeid (nt kindad, doppler jm) ning infotehnoloogilisi vahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Ämmaemanda kutse eeldab vastutus-, otsustus-, empaatia-, kohanemis- ja koostöövõimet ning suhtlemisvalmidust.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Ämmaemandal on erialane kõrgharidus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Ämmaemand
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Tervishoiuteenuste korraldamise seadusest lähtuvalt peab ämmaemand tegutsemiseks kutse alal tööl olema registreeritud tervishoiutöötajate registris.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Tervisekasvatus ja pereplaneerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) osaleb kaasaegses tervisedenduses reproduktiivtervise tagamiseks ja tervise kasvatuses; 2) teostab patsiendi läbivaatuse, (sh günekoloogiline ja rindade läbivaatus); 3) määrab ja kirjutab välja teaduspõhiselt tunnustatud ning kultuuriliselt sobivaid rasestumisvastaseid vahendeid (vastavalt riiklikule seadusandlusele ja juhenditele).	
B.2.2 Ämmaemandus raseduse puhul (raseda ja tugiisiku ettevalmistamine sünnituseks, sünnitusjärgseks perioodiks, vastsündinu hooldusek, imetamiseks)	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) tuvastab raseduse, kasutades erinevaid meetodeid (sh ultraheliuuring), määrab raseduse suuruse; 2) jälgib rasedust, lähtudes juhenditest ja naise/pere soovidest; 3) arvutab erinevate meetoditega oletatava sünnikuupäeva ja sellest tulenevalt määrab rasedus- ja sünnituspuhkuse algusaja; 4) teeb vaginaalse läbivaatuse ja pelvimeetria, võtab vajadusel analüüsid ning tõlgendab tulemusi, selgitab neid patsiendile, vajadusel määrab ravi või suunab edasi teiste spetsialistide juurde; 5) teostab naise läbivaatuse ja kõhupalpatsiooni (sh funduse kõrguse mõõtmine, loote kasvu ja asendi hindamine), vajadusel kasutab pelvimeetriat, hindab loote/loodete seisundit (mõõdab ja hindab elulisi näitajaid, sh kuulatleb loote südametegevust doppleri/Pinardi stetoskoobi või kardiotokograafiga, analüüsib, tõlgendab ja selgitab tulemusi patsiendile; 6) hindab rasedusriske anamneesi ja raseduse kulu alusel, analüüsib kõrvalekaldeid normist ning vajadusel suunab edasi vastava spetsialisti juurde; 7) selgitab rasedale sünnieelse diagnostika sisu ning rasedusaegsete analüüside ja uuringute tegemise vajalikkust, läbiviimise aega, raseduse jälgimise korraldust ja põhimõtteid; 8) selgitab rasedusaegseid muutusi organismis ja õpetab rasedusvaevusi vähendavaid võtteid.	
Teadmised: 1) raseduse kulg, vaevused ja nende leevendamine ja jälgimise põhimõtted;	

2) riskide hindamise ja abistamise põhimõtted; 3) loote areng ja seda mõjutavad tegurid.
B.2.3 Ämmaemandus sünnituse puhul **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) loob ja tagab privaatse, turvalise keskkonna sünnitusel; julgustab, toetab ja pakub naisele ja perele/tugiisikule füüsilist ja psühholoogilist tuge, vajadusel juhendab sünnitusel viibivat tugiisikut; 2) jälgib sünnitust vastavalt juhendile; hindab sünnitegevuse iseloomu ja efektiivsust; hindab loote/loodete ja sünnitaja seisundit; hindab nõuetekohaselt sünnituse kulu; 3) teeb sünnitaja läbivaatuse ja hindab tema elulisi näitajaid, teeb täieliku vaginaalse läbivaatuse emakakaela avanemise, loote laskumise, loote asetuse, lootekestade seisundi, loote eesasetseva osa ja vaagna sobivuse selgitamiseks; hindab väliste võtetega loote asendit ja loote pea laskumist; vastavalt leiule määratleb sünnitusfaasi ja koostab edasise plaani; 4) kasutab Leopoldi võtteid loote asetsuse määramisel, jälgib loote seisundit erinevate loote jälgimise meetoditega (nt KTG, Pinardi stetoskoop, STAN jt); vajadusel teostab amniotoomia ja hindab lootevete hulka ning iseloomu; 5) selgitab sünnitajale sünnitusvalu füsioloogiat ja eesmärki ja erinevaid valutustamisvõimalusi, sh mittefarmakoloogilisi ja farmakoloogilisi valutustamise võtteid; kasutab erinevaid mittefarmakoloogilisi valutustamise võtteid (nt massaaž jm); vajadusel kasutab oma pädevuse piires farmakoloogilist valutustamist (nt naerugaas jm), abistab arsti farmakoloogiliste valutustamisvõtete kasutamisel (epiduraalanalgeesia, paratservikaalblokaad jm); 6) tagab piisava vedeliku tasakaalu ja toitumise; 7) hindab riske sünnitustegevuses ja/või loote seisundis, kõrvalkallete puhul teavitab arsti või kutsub abi, sekkub õigeaegselt, vajadusel suunab sünnitaja või vastsündinu edasi teiste spetsialistide juurde; 8) kasutab asjakohaseid elupäästvaid võtteid sünnitusabi ohuolukordades (nt nabaväädi prolaps, õlgade düstookia, loote distress jne), tunneb ära šokitunnused ning tegutseb vastavalt elustamise ABCle; 9) valmistab sünnitaja ette sünnitusabi operatsioonideks, assisteerib naistearsti; 10) sünnitustegevuse nõrkuse korral kasutab mittefarmakoloogilisi meetodeid ja/või täidab naistearsti korraldusi; teostab amniotoomia ja hindab lootevee iseloomu; 11) hindab ja juhib väljutusperioodi kulgu, kõrvalekallete puhul käitub vastavalt juhendile; soovitab sünnitajale sobivaid sünnitusasendeid, vajadusel teostab episiotoomia manustades lokaalanesteetikumi; võtab vastu sünnituse; 12) tagab emale ja lapsele turvalise keskkonna kiindumussuhte kujunemiseks, abistab esmase nahk-naha kontakti ja imetamise algatamisel; 13) hindab nabaväädi klemmimise ajastust ja steriilsust tagades lõikab nabaväädi; 14) hindab ja juhib platsentaarperioodi vastavalt juhenditele; kõrvalekallete puhul kutsub abi ja tegutseb vastavalt juhendile; hindab lootekestade ja platsenta terviklikkust; vajadusel eemaldab platsenta manuaalselt; 15) hindab sünnitusjärgset verekaotust, kasutab veritsuse ja verejooksu ennetamise võtteid ja vajadusel ravimeid; 16) teostab sünnitusteede revisiooni terviklikkuse hindamiseks; manustab sünnitusteede taastamise eelselt lokaalanesteetikumi; korrigeerib emakakaela rebendid või abistab naistearsti korrigeerimisel; korrigeerib episiotoomia, perineumi I ja II järgu ning tuperebendid muud ning teised sünnitusteede vigastused, tagades steriilsuse protseduuri teostamisel.
B.2.4 Sünnitusjärgne ämmaemandus **EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) juhendab ja toetab ema, vajadusel isa ning lapse nahk-naha kontakti, selgitab imetamise käivitumise ja protsessi tähtsust; julgustab ja abistab vanemaid lapsega emotsionaalse sideme loomisel; 2) teostab sünnitanu läbivaatuse ja selgitab tema organismis toimuvaid muutusi; 3) hindab emaka involutsiooni ja sünnitusteede traumade paranemist, sh keisrilõike haav; 4) jälgib operatsioonijärgselt patsiendi seisundit vastavalt korraldustele; 5) juhendab ja toetab naise toimetulekut sünnitusjärgse taastumise ja enesehooldusega ning informeerib võimalike ohutunnuste ja pöördumisvõimalustest ja –vajadustest; 6) juhendab naist/pere vastsündinu (sh enneaegsete vastsündinu) esmaste vajaduste äratundmisel ja hindamisel, õpetab hooldusvõtteid ning informeerib võimalike ohutunnustest ja komplikatsioonidest ja abisaamise võimalustest; 7) juhendab ja toetab naist rinnaga toitmisel (nt imiku alternatiivsed toitmistehnikad jne) ning võimalike probleemide lahendamisel (piimapais, lamedad nibud, lõhenenud nibud, laktatsiooni säilitamine jne); 8) osutab asjakohast ning õigeaegset esmaabi/ravi sünnitusjärgsete komplikatsioonide tekkimisel, vajadusel suunab edasiseks hoolduseks.

B.2.5 Vastsündinu hooldus	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) tagab vastsündinu kehatemperatuuri säilimise ja turvalise keskkonna; 2) identifitseerib vastsündinu ja registreerib sünni; 3) jälgib vastsündinu kohanemist ja hindab vastsündinu seisundit Apgari skaalal; 4) teeb vastsündinu esmase tualeti, läbivaatuse ning hooldustoimingud; 5) teeb vastsündinu füüsilise läbivaatuse riskide ja eluohtlike seisundite tuvastamiseks; hindab gestatsiooniiga; osutab asjakohast hooldust komplitseeritud juhtudel; 6) vajadusel osutab vastsündinule esmaabi ja kasutab elustamisvõtteid, lähtudes kehtivatest tegevusjuhenditest, kutsub abi või suunab patsiendi edasi teiste spetsialistide juurde; 7) tellib või teostab vajalikud analüüsid või uuringud, interpreteerib neid, lähtudes kehtivatest referentsväärtustest, teeb skriiningteste; 8) juhendab/õpetab vanematele lapse hooldust, tema esmaste vajaduste hindamise, toitmise ja arengu osas; tervise ohutunnuste äratundmist ja abi saamise ajastust ning võimalusi; 9) toetab vanemaid leinas raseduse katkemise, surnultsünni, kaasasündinud väärarengute või vastsündinu surma korral.	
B.2.6 Ämmaemandus naistehaiguste ja raseduse katkemise/katkestamise puhul	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) selgitab naistehaiguste ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamisvõimalusi, levikut, põhjusi, kliinilisi tunnuseid, kulgu, diagnostikat ja ravipõhimõtteid; 2) hindab emakasisese raseduse olemasolu – menstruatsioonitsükli anamneesi ja ultraheliuuringu järgi (bimanuaalne läbivaatus ja/või gravi immuuntest raseduse tuvastamiseks); 3) juhendab ning nõustab naisi (vajadusel ka pereliikmeid) seksuaalkäitumise ning rasestumisvastaste vahendite osas, sealhulgas pärast raseduse katkestamist; 4) hindab naise seisundit ja elulisi näitajaid erinevate naistehaiguste puhul, järgides arsti ordinatsioone; raseduse katkemise või katkestamise järgselt, vajadusel ravib või suunab edasi teiste spetsialistide juurde; 5) hindab viljatusravi vajadust, selgitab uuringute ja erinevate diagnostilisi meetodeid; selgitab naistehaiguste mõju viljakusele.	
B.2.7 Ämmaemandus/õendustoimingud	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) selgitab ja teostab vererõhu, kehatemperatuuri, pulsi, saturatsiooni mõõtmise vajadust; 2) selgitab ja teostab intramuskulaarsete, -venoossete, naha aluste ja nahasiseste ravimite tegemise vajadust; 3) selgitab ja teostab erituselunditega seotud toimingute tegemise vajadust (nt kateteriseerimine); 4) selgitab (ja teostab) fototeraapia tegemise vajadust ja teostab fototeraapiat; 5) teostab haavade hooldust (sh keisrihaava hooldust ja niitide eemaldamist), lähtudes juhenditest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Suhtlemine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt; suhtlemisel patsientidega lähtub viisakus- ja patsienditeeninduse reeglitest; 2) kasutab õpitud intervjueerimise ning nõustamise tehnikaid; 3) osaleb suhtlemise, nõustamise ning enesekehtestamise koolitustel; 4) tuleb toime konfliktidega ja/või rakendab konflikti lahendamise põhimõtteid, kasutab enesekehtestamise strateegiaid suhtlemisel probleemsete patsientide; lähtub oma ametialases tegevuses eetikakoodeksist; 5) dokumenteerib vajadusel kasutatud suhtlemis- ja nõustamistehnikad ning probleemide korral kirjeldab patsiendi käitumise.	
B.2.9 Ravimite ordineerimine ja manustamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) kirjutab välja, manustab, varustab või määrab valikuliselt ravimeid vastavalt kehtivale seadusandlusele; 2) teostab arsti määratud ravi;	

3) valmistab ette ja teostab veretoodete ja –asendajate ülekannet ning jälgib patsiendi seisundit.	
Teadmised: 1) ravimite toime, kõrvaltoime ja manustamise viisid; 2) üldfarmakoloogia, kliiniline farmakoloogia ja retseptiõpetus; 3) ravimite ordineerimist ja manustamist reguleerivad õigusaktid.	
B.2.10 Dokumenteerimine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) dokumenteerib oma tegevuse, järgides kehtestatud korda; 2) väljastab tõendeid ja dokumente vastavalt kehtestatud korrale; 3) vajadusel konsulteerib ja/või nõustab patsienti dokumentide täitmisel. 4) tagab tervisdokumentatsiooni nõuetekohase hoiustamise, sealhulgas arhiveerimise.	
B.2.11 Kliendi/patsiendi individuaalne nõustamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) loob patsiendiga kontakti, tutvudes tema vajaduste, ootuste ja hetkeolukorraga; 2) küsitleb patsienti eesmärgiga koguda vajalikud terviseandmed ja selgitab välja neid mõjutavad käitumuslikud harjumused, vajadusel suunab eriala spetsialisti vastuvõtule; 3) lepib patsiendiga kokku konkreetse, ajaliselt piiritletud, mõõdetava, positiivselt sõnastatud saavutatava nõustamise eesmärgi ja järgneva tegevuse plaani; 4) lähtudes erivajadustega- ja/või erihooldust vajavate patsientide probleemidest, leiab ja soovitab neile sobivaid lahendusi ja tooteid; 5) kaasab naise ja tema partneri pereplaneerimise nõustamisele, lähtudes nende individuaalsetest vajadustest ja huvidest, nõustab viljatusprobleemidega paare; 6) teavitab raseduse katkestamist kaaluvaid naisi erinevatest võimalustest, raseduse katkestamise meetoditest ohtudest ja tüsistustest ning toetab naisi nende valikul; 7) juhendab/õpetab naist raseduse katkemise/katkestamise järgselt enesehoolduse ning komplikatsioonide äratundmise ja abi võimaluste kohta; 8) nõustab patsienti ravimi manustamise, kõrvaltoimete jm korral; 9) pakub tuge naistele ja/või nende peredele leinas (ema surm, surnultsünd, raseduse katkemine, vastsündinu surm, kaasasündinud väärarengud); 10) nõustab raseduse, sünnituse ja sünnitusjärgse perioodi kulu, jälgimise ja abistamise osas; 11) nõustab ja viib läbi vastsündinu vaktsineerimise vastavalt riiklikule vaktsineerimiskavale; 12) selgitab naise üleminekuea füsioloogiat, juhendab ning nõustab üleminekueas kasutatavate ravimite osas; 13) nõustab patsienti või tema sotsiaalvõrgustikku tervist säästvate/parandavate eluviiside järgimise osas; 14) teavitab patsienti peamistest teabeallikatest või vajadusel sooritab teabeotsingu koos patsiendiga lähtuvalt tema vajadustest; 15) aitab patsiendil saadud informatsiooni mõtestada ja teda võimestada, keskendudes tema positiivsele potentsiaalile, toetab muutusi patsiendi elus; 16) kaardistab koostöös patsiendiga probleemi lahendusviisid, lähtudes sõnastatud eesmärgist, võttes arvesse tegureid, mis toetavad, piiravad või takistavad eesmärkide saavutamist; 17) analüüsides vastastikust tagasisidet ja lähtudes nõustamise eesmärgist, hindab koos patsiendiga nõustamistulemusi ning vajadusel lepib kokku edasise tegevusplaani; 18) analüüsides kriitiliselt nõustamisprotsessi, teeb enda jaoks kokkuvõtte, et olla vajadusel valmis patsiendiga edasi töötama kavandama nõustamisprotsessi paremini uute sarnaste patsientide nõustamisel.	
Teadmised: 1) seksuaaltervis; 2) kontratseptsioon (meetodite valik, efektiivsus, kasutamine ja ajastus, toimed ja kõrvaltoimed, ohutunnused, pöördumise võimalused; 3) raseduse planeerimine (menstruaaltsükli füsioloogia, eluviiside mõju, toitumine, kahjulikud harjumused jne); 4) raseduse kulg (sh riskirasedus) ja jälgimine; 5) sünnituse ja loote füsioloogia; 6) sünnitusel valutustamine; 7) rasedusaegne, sünnitusjärgne toitumine, imetamine ja imiku toitmine; 8) sünnituse ja sünnitusjärgse perioodi kulg, jälgimine ja abistamine; 9) vastsündinu füsioloogia ja hooldus	

10) raseduse katkemine/katkestamine, soovimatu rasedus ja (tunnused, diagnostika ja ravi võimalused, mõju psüühikale; katkestamise võimalused, taastumine ja ohutunnused, seadusandlus, kontratseptsioon; 11) naistehaigused ja sugulisel teel levivad haigused; ennetamine; haigustunnused, diagnostika ja ravi võimalused); 12) viljatus ja sellega seonduvad teadmised ja viljatusalane nõustamine; 13) naise üleminekuiga, ealine füsioloogia, vaevused ja nende leevendamine; 14) pere- ja seksuaalvägivald (abi võimalused, mõju psüühikale); peredele mõeldud toetused ja õigusaktid.	
B.2.12 Juhendamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) edastab uuele töötajale/juhendatavale tööülesannetega seotud informatsiooni selgelt ja arusaadavalt, arvestades uue töötaja/juhendatava eelnevaid teadmisi ja kogemusi antud valdkonnas; 2) loob positiivse töö- ja õpikeskkonna, toetudes eetikanormidele, julgustades juhendatavat avatud suhtlemisele, toetades tema kutsealast arengut ning tunnustades osavõtlikkust ja initsiatiivi; 3) jälgib juhendatava tööd ning vajadusel selgitab ja korrigeerib töövõtteid, demonstreerides ja lastes juhendataval tegevust korrata kuni korrektse tulemuse saavutamiseni; 4) jälgib juhendatava toimetulekut tööülesannetega ja tema suhtumist töösse, klientidesse ja kolleegidesse ning annab tagasisidet tööandjale; 5) annab juhendatavale tagasisidet töösoorituste ning töö edenemise kohta; koostab individuaalse hinnangulehe töösoorituste kohta; 6) nõustab madalama kvalifikatsiooniga ämmaemandat töös ettetulevate probleemide lahendamisel.	
B.2.13 Meeskonnatöö	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) vajadusel konsulteerib oma kolleegide ning teiste erialade spetsialistidega või suunab/soovitab pöörduda patsiendil vastava eriala spetsialisti konsultatsioonile; 2) rakendab aktiivset kuulamistehnikat ja algatab suhtlemist; 3) teeb koostööd teiste spetsialistidega; 4) jagab oma teadmisi kolleegidega; 5) kasutab meeskonnasuhtluse tehnikaid, esitab oma seisukohad/hinnangu patsiendi tervist puudutavate otsuste tegemisel, juhendab teisi meeskonnaliikmeid ämmaemandus/õendusabi osas.	
B.2.14 Ämmaemand, tase 6 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) kogub anamneesi ja dokumenteerib saadud tulemused; 2) on vastutav ja vastutusele võetav oma kliiniliste otsuste ja tegude eest; 3) kasutada e-tervise süsteemi lähtuvalt üldistest nõuetest tervishoiuteenuse dokumenteerimisel; 4) tegutseb vastavalt tõenduspõhisele praktikale, kehtivatele juhenditele ning heale tavale; 5) tegutseb vastavalt oma eriala eetikakoodeksile ja tunnustatud väärtusnormidele inimõigusi (sh. reproduktiivseid ja seksuaalseid õigusi) austavalt, lähtudes konfidentsiaalsuse põhimõtetest; 6) säilitab ja arendab oma kutsealaseid teadmisi/oskusi, et olla kaasaegsel tasemel autonoomne tervishoiu spetsialist; 7) järgib oma töös ohutusnõudeid ja rakendab universaalseid turvalisuse tagamise ettevaatusabinõusid ning nakkuskontrollimeetodeid lähtudes hetkel kehtivatest õigusaktidest; 8) hoiab isikult saadud info konfidentsiaalsust; 9) teeb koostööd naiste ja peredega- toetab neid tervisealaste informeeritud valikute tegemisel, sh suunamis- või transpordivajadus teistesse tervishoiuasutustesse või edasiseks raviks ning aktsepteerib keeldumist uuringutest või vahelesekkumistest; 10) oskab kokku panna, kasutada ning hooldada ämmaemandustöös vajalikke seadmeid ja varustust; 11) langetab kiireid ja selgeid otsuseid 12) motiveerib kolleege, üliõpilasi jne; 13) tuleb toime konfliktidega; 14) esitab kirjalikud materjalid (näit töö aruanded, ette panekud jm) struktureeritult, loogiliselt ja selgelt; 15) kasutab oma töös manuaalseid võtteid (nt. Leopoldi võtete kasutamine, Pinardi stetoskoobi kasutamine jne) ja vajalikke tehnoloogilisi vahendeid (nt. STAN, KTG, UH kasutamine jne) optimaalses vahekorras; 16) läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatiliselt ja loovalt; mõtleb avatult; toetab organisatsiooni muutusi;	

17) järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte; 18) kontrollib oma emotsioone ka keerulistes olukordades, hoiab töö ja eraelu lahus ning tasakaalus; 19) määratleb isiklikud arengustrateegiad, otsides sh õppimisvõimalusi, mis on vajalikud tööalaste teadmiste arendamiseks läbi pideva professionaalse arengu ja karjäärieesmärkide saavutamiseks ning jagab oma teadmisi ja valdkonna spetsiifikat kolleegide ja teiste spetsialistidega; sh ise otsides õppimisvõimalusi; 20) kasutab ressursse säästlikult; 21) julgustab peresid looma sotsiaalvõrgustikke ja turvalist keskkonda; sotsiaalsete raskuste puhul (koduvägivald jne) pakub võimalust pöörduda spetsialisti poole; 22) kasutab oma töös arvutit tasemel AO1-7 ja 12 (lisa 1); 23) kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 ja ühte võõrkeelt tasemel B2 (lisa 2).
Teadmised: 1) inimese ehitus, elutalitlus, areng ja neid mõjutavad tegurid; 2) inimene kui bio-psühho-sotsiaalne tervik; 3) inimese põhivajadused ja elamistoimingud; 4) õenduse ajalugu ja alused, õendusprotsess; 5) ämmaemanduse ajalugu ja alused, ämmaemandusprotsess; 6) kutsealane terminoloogia; 7) Eesti sotsiaal- ja tervishoiusüsteem; 8) psühholoogia; 9) pedagoogika ja andragoogika; 10) sotsioloogia; 11) hospitaalinfektsioon ja infektsiooni kontroll; 12) üldpatoloogia, patoloogiline anatoomia ja füsioloogia; 13) haigused, nende tekkepõhjused, ennetamine ja kulg; 14) patsiendi seisundi jälgimine, hindamine ja hooldus; 15) farmakoloogia; 16) motiveerib kolleege, patsiente/kliente, üliõpilasi; 17) farmakoloogia; 18) diagnostika- ja ravivahendid ning aparatuur; 19) eetika; 20) pere- ja seksuaalvägivald; 21) majandustegevuse alused; 22) tööõigus; 23) töökeskkond; 24) teadustöö alused.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-23052013-5.2/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Irena Bartels, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Svetlana Nilbe, Põlva Haigla AS Marge Mahla, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Siiri Põllumaa, Eesti Ämmaemandate Ühing Pille Teesalu, Eesti Ämmaemandate Ühing, Tartu Ülikooli Kliinikumi naistekliinik Maila Teramees, Ida-Tallinna Keskhaigla
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	11.04.2018

7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2222 Ämmaemandad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Midwife, level 6
Vene keeles	Акушерка
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	